

Sygn. akt III AUa 909/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia	SA Teresa Czekaj
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja SA Krystyna Smaga (spr.)
Protokolant: stażysta Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2013 r. w Lublinie

sprawy M. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczyni M. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 5 czerwca 2013 r. sygn. akt IV U 878/12

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Siedlcach do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 września 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przeliczył emeryturę M. D. na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Wysokość świadczenia została wyliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej na kwotę 2901,31 zł. Jednocześnie w decyzji tej ZUS zawarł stwierdzenie, że emerytura ustalona zgodnie z art. 26 zostaje zawieszona, ponieważ jest świadczeniem mniej korzystnym od emerytury ustalonej na zasadach określonych w art. 53 ustawy emerytalnej.

Od decyzji tej odwołanie złożyła M. D., która zarzuciła, iż decyzja nie odpowiada jej wnioskowi skierowanemu do ZUS w dniu 27 sierpnia 2012 r., albowiem skarżąca nie wnosiła o przeliczenie emerytury w oparciu o kapitał początkowy, lecz o przeliczenie wysokości przyznanej wcześniejszej emerytury, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 ustawy emerytalnej w związku z osiągnięciem przez nią ustawowego wieku emerytalnego i przepracowaniem 44 miesięcy

w okresie pobierania wcześniejszej emerytury. Domagała się przeliczenia emerytury według wskaźnika wysokości podstawy wymiaru z lat 1994 - 2003 i aktualnej obowiązującej kwoty bazowej, tj. 2974,69 zł.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, argumentując iż przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej od daty osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat, tj. od (...) i ustalił wysokość świadczenia. Organ rentowy twierdził, iż wnioskodawczy nie spełnia warunków do przyznania jej emerytury w oparciu o art. 27 ustawy emerytalnej, gdyż jest osobą urodzoną po dniu 31 grudnia 1948 r. W związku z tym, że nie nabyła prawa do emerytury na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, brak jest podstaw do ponownego ustalenia wysokości emerytury na zasadach określonych w art. 53, ust. 1 i ust. 4 ustawy, tj. przyjęcia obowiązującej kwoty bazowej do obliczenia części socjalnej świadczenia.

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 5 czerwca 2013 r oddalił odwołanie, na podstawie następujących ustaleń faktycznych i ich oceny prawnej.

M. D., urodzona (...), miała przyznane prawo do emerytury decyzją z dnia 6 września 2007 r, na podstawie art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r Nr 97, poz. 674). Ubezpieczona, będąc uprawnioną do emerytury, kontynuowała zatrudnienie i miała przeliczaną emeryturę poprzez uwzględnienie kolejnych okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu z racji zatrudnienia. W dniu 27 sierpnia 2012 r skarżąca złożyła kolejny wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury w związku z ukończeniem 60. roku życia. Pozwany organ rentowy potraktował ten wniosek jako wniosek o nowe świadczenie, tj. o przyznanie uprawnień do emerytury na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej. Kierując się zasadami określonymi w art. 26 ustawy, wyliczył wysokość świadczenia należnego ubezpieczonej. Jednocześnie organ rentowy zawiesił ustaloną emeryturę, ponieważ jest ona świadczeniem mniej korzystnym od ustalonej na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej, czyli emerytury ustalonej na dotychczasowych zasadach.

Na rozprawie ubezpieczona domagała się, aby wyliczyć jej świadczenie w oparciu o kwotę bazową z 2012 r i wskaźnik wysokości wymiaru z lat 1994 – 2003, tj. 234,61%. W piśmie procesowym ZUS podtrzymał swoją argumentację zawartą w odpowiedzi na odwołanie, jednocześnie wskazał, że ubezpieczona ma przyznane prawo do emerytury na podstawie Karty Nauczyciela i ustalenie podstawy wymiaru emerytury było ustalone w oparciu o art. 88 ust. 2 Karty Nauczyciela z zastosowaniem art. 53 ustawy emerytalnej.

W ocenie Sądu Okręgowego treść odwołania, jak i oświadczenie złożone na rozprawie przez ubezpieczoną, wskazują, że w istocie ubezpieczona nie kwestionuje prawidłowości wyliczenia emerytury kapitałowej, przyznanej jej decyzją z dnia 14 września 2012 r, lecz jej roszczenie dotyczy obliczenia na nowo emerytury nauczycielskiej, nabytej w 2007 r. Roszczenie ubezpieczonej nie znajduje więc żadnego odzwierciedlenia w odniesieniu do zaskarżonej decyzji. Sąd wskazał, że jest związany granicami wydanych decyzji. Zaskarżona decyzja z dnia 14 września 2012 r dotyczy jedynie przyznania prawa i wyliczenia wysokości emerytury na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej. Natomiast roszczenie ubezpieczonej dotyczy przeliczenia emerytury nauczycielskiej z związku z ukończeniem przez ubezpieczoną 60. roku życia.

Zdaniem Sądu, ubezpieczona powinna wystąpić z nowym wnioskiem do organu rentowego, o ile jej roszczenie dotyczy zmiany wysokości emerytury przyznanej na podstawie art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela w związku z art. 53 ustawy emerytalnej. Sąd stwierdził, że nie jest władny wychodzić poza granice zakreślone zaskarżoną decyzją, która dotyczy świadczenia emerytalnego przyznanego na innej podstawie prawnej, tj. art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W związku z powyższym Sąd Okręgowy oddalił odwołanie na podstawie art. 447¹⁴ § 1 kpc.

Apelację od tego wyroku wniosła M. D., zaskarżając go w całości i zarzucając:

naruszenie praw procesowych, a w szczególności:

- art. 328 § 2 kpc, z uwagi na brak w uzasadnieniu wyroku rozstrzygnięcia w spornej sprawie;

- art. 368 kpc, z uwagi na niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy;
- art. 6 Konwencji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Apelująca wniosła o ponowne rozpoznanie odwołania od decyzji ZUS, przeliczenie emerytury według kwoty bazowej obowiązującej w dacie zgłoszenia wniosku w związku z tym, iż podlegała ponad trzydziestomiesięcznemu ubezpieczeniu społecznemu w okresie od przyznania mi emerytury wcześniejszej do przekroczenia przez nią 60. roku życia, czyli uzyskania powszechnego wieku emerytalnego.

W uzasadnieniu apelująca podała, że Sąd nie odrzucił jej odwołania od decyzji ZUS z przyczyn formalnych, zatem oddalając odwołanie powinien odnieść się do meritum sprawy, natomiast uzasadnienie wyroku stanowi streszczenie pozwu i wybranych elementów rozprawy, a nie zawiera rozstrzygnięcia opartego na argumentach prawnych, które by odnosiło się do spornej kwestii. Brak odniesienia się w uzasadnieniu wyroku do przepisów prawnych i orzecznictwa w zakresie ubezpieczeń społecznych narusza prawa procesowe skarżącej.

Skarżąca podniosła, że Sąd oddalając jej odwołanie i argumentując, że roszczenie nie znajduje żadnego odzwierciedlenia w zaskarżonej decyzji, nie sprawdził, że to decyzja ZUS z 14 września 2012 r nie stanowiła adekwatnej odpowiedzi na wniosek do ZUS z dnia 27 sierpnia 2012 r, który dotyczył właśnie zmiany wysokości emerytury przyznanej w 2007 r na podstawie Karty Nauczyciela - art.88 ust I w związku z art. 53 pkt.4 ustawy emerytalnej. Zatem sugestią Sądu, że winna złożyć ponownie wniosek do ZUS w tej samej sprawie, uważa za nieuzasadnioną.

Dalej skarżąca wskazała, że sprawę uważa za nierozstrzygniętą, gdyż nie uzyskała wykładni w zakresie art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w powiązaniu z art. 47. tejże ustaw, mówiącym że „odrębne przepisy określają zasady przechodzenia na emeryturę, bez względu na wiek, nauczycieli urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r, a przed dniem 1 stycznia 1969 r”, ani wyjaśnień odnośnie do art. 86 i 99 Karty Nauczyciela Ponadto podczas drugiej rozprawy nie uzyskała możliwości kontrargumentowania ogólnikowych wyjaśnień przedstawiciela ZUS.

W uzupełnieniu apelacji skarżąca wyjaśniła, że w apelacji wskazała, iż prosi o przeliczenie części socjalnej emerytury według kwoty bazowej obowiązującej w dacie uzyskania przez nią powszechnego wieku emerytalnego (wynoszącej 2974,69 zł), a nie według kwoty bazowej z 2007 r, która wynosiła 2059,92 zł. Przy wskaźniku wysokości podstawy wymiaru wynoszącym 234,61% i kwocie bazowej 2974,69 zł zaskarżana różnica w części socjalnej emerytury wynosi 219 zł 54 gr miesięcznie, począwszy od sierpnia 2012 r, wraz ustawowymi odsetkami.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja, o ile podważa prawidłowość zaskarżonego wyroku, jest uzasadniona, co musi jednak skutkować uchynieniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy nie rozpoznał żądania skarżącej, nie została zatem rozpoznana istota sprawy.

Rzeczywiście postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ma charakter odrębny, co polega na tym, że w postępowaniu cywilnym rozpoznawane jest odwołanie od administracyjnej decyzji organu rentowego. Osoba ubezpieczona wnosi odwołanie od konkretnej decyzji, a sąd w postępowaniu jest związany zakresem tej decyzji (art. 477¹⁴ kpc - art. 477¹⁶ kpc).

Jak wskazuje jednak odwołanie wnioskodawczyni, nie zaskarżyła ona decyzji, bowiem nie kwestionuje wyliczeń decyzji z dnia 14 września 2012 r, ustalającej wysokość emerytury według nowych zasad, na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r Nr 153, poz. 1227 ze zm.). w

Wnioskodawczyni uzyskała prawo do emerytury we wcześniejszym wieku emerytalnym od dnia 14 sierpnia 2007 r, na podstawie decyzji z dnia 6 września 2007 r, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r - Karta Nauczyciel

(tekst jedn. Dz. U. z 2006 r Nr 97, poz. 674 i ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (akta ZUS). Jednocześnie skarżąca po przyznaniu prawa do tego świadczenia pozostawała w zatrudnieniu.

Z akt rentowych wynika, że w dniu 27 sierpnia 2012 r M. D. złożyła wniosek, w którym podała, że „w związku z ukończeniem przeze mnie 60 lat oraz przepracowaniem przeze mnie ponad 30 miesięcy w okresie po uzyskaniu prawa do wcześniejszej emerytury, proszę o przeliczenie mojej emerytury według aktualnej kwoty bazowej”.

Wniosek ten dotyczył zatem przeliczenia wysokości wcześniejszej emerytury, przyznanej w 2007 r, w oparciu o art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie rozpoznał w ogóle tego wniosku o przeliczenie emerytury w oparciu o wskazany przez skarżącą przepis prawa, bowiem nie jest odpowiedzią na ten wniosek decyzja z dnia 14 września 2012 r, wyliczająca emeryturę według art. 24 ustawy o emeryturach i rentach.

W odwołaniu skarżąca podkreśliła, że nie prosiła o przeliczenie emerytury według nowych zasad w oparciu o kapitał początkowy, lecz o przeliczenie emerytury zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 ustawy emerytalnej. Stanowisko to podtrzymała w toku postępowania przed Sądem Okręgowym (wyjaśnienia na rozprawie z dnia 5 czerwca 2013 r, k. 19 akt sprawy), jak i w postępowaniu apelacyjnym (wyjaśnienia k. 45v akt sprawy).

Zatem odwołanie skarżącej wniesione zostało w związku z niewydaniem decyzji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S..

Przypomnieć należy, że stosownie do art. 477¹⁴ § 3 kpc, jeżeli odwołanie wniesiono w związku z niewydaniem decyzji przez organ rentowy, sąd w razie uwzględnienia odwołania zobowiązuje organ rentowy do wydania decyzji w określonym terminie, zawiadamiając o tym organ nadrzędny, lub orzeka co do istoty sprawy. Jednocześnie sąd stwierdza, czy niewydanie decyzji przez organ rentowy miało miejsce z rażącym naruszeniem prawa.

Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał sprawy w kontekście tego uregulowania prawnego, które winno mieć zastosowanie w sprawie.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny, uwzględniając apelację, na podstawie art. 386 § 4 kpc w związku z art. 108 § 1 kpc, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Siedlcach do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego